

LEDEN ONDER DE LOEP

EEN BLIK OP DE LEEFTIJDKENMERKEN VAN JE VG'S - JUNIORS

Een goed activiteiten aanbod sluit aan bij de mogelijkheden en interesses van je leden. Het geeft hen het gevoel dat ze al heel wat weten en kunnen. Tegelijk daagt het hen uit steeds een stapje verder te gaan.

Uiteraard kunnen jongeren onderling erg verschillen. Ieder heeft zijn eigen sterktes en zwaktes en ontwikkelt in zijn eigen tempo. Toch gaan jongeren van éénzelfde leeftijd een redelijk gelijkaardige ontwikkeling door. Ze denken op een bepaalde manier en interesseren zich voor bepaalde onderwerpen. Ook hun lichaam maakt een aantal specifieke ontwikkelingen door. Met een goede kennis van die typerende trekjes, kan je beter inschatten of activiteiten je leden zullen aanspreken en of ze verantwoord zijn. Heel wat van die eigenschappen vallen vanzelf op als je gedurende de werking bewust kijkt naar wat je leden doen en hoe ze reageren.

In deze publicatie geven we je een ruggzak vol achtergrondinformatie. We werpen een blik op wat je leden kunnen en kennen (en wat niet), wat ze denken en voelen en hoe ze omgaan met anderen.

1 Individu

Lichaam

VG's-Juniors zitten volop in de puberteit en dan maakt het lichaam heel wat veranderingen door. De meeste jongeren hebben reeds een aantal van die veranderingen doorgemaakt bij de JVG's-Aspiranten. Bij de VG's-Juniors gaan de groeisputten en seksuele rijpingsprocessen onverminderd door.

Het moment waarop de **groeispurt** wordt ingezet, verschilt van jongere tot jongere. Meisjes groeien het snelst rond de leeftijd van 12 jaar. Zij hebben hun grootste groeischeut dus meestal al achter de rug als ze bij de VG's-Juniors komen. De jongens halen hun achterstand meestal pas één à twee jaar later in. Zij groeien het snelst rond de leeftijd van 14 jaar en groeien dan gemiddeld 6 tot 11 cm op een jaar tijd. Ook in de breedtegroei zien we een verschil tussen meisjes en jongens. De meisjes krijgen bredere, ronde heupen, terwijl het bij de jongens de schouders zijn die verbreden. Jongens ontwikkelen in verhouding meer spierweefsel dan meisjes. Bij de VG's-Juniors halen de jongens de meisjes opnieuw in op vlak van lichaamslengte en -kracht.

De snelle groei vergt veel energie en dat kan tot **vermoeidheid** leiden. Bovendien verandert het lichaam zo snel dat het lichaamsbesef niet snel genoeg kan meevolueren. Vandaar de onhandigheid en stunteiligheid die je soms merkt bij deze leeftijdsgroep, ondanks het feit dat de fijne en grove motoriek volledig ontwikkeld zijn.

De puberteit is natuurlijk niet alleen de tijd van groeien, maar ook van de **seksuele rijping**. Ook deze ontwikkeling begint niet voor iedereen op hetzelfde moment. Alweer namen de meisjes een voorsprong rond de leeftijd van 12 jaar. De eerste maandstonden komen door en ze krijgen stilaan borstjes. Hun lichaam is nu bijna volwassen. Bij de VG's-Juniors maken de jongens een inhaalbeweging. Hun stem breekt en de eerste zaadlozing vindt plaats. Zowel jongens als meisjes krijgen bovendien te kampen met haargroei op de vreemdste plekken en overactieve talg- en zweetklieren die zorgen voor vervelende puistjes en lijfgeuren.

Verstand & emoties

Op verstandelijk vlak kunnen VG's-Juniors stilaan alles wat volwassenen kunnen. Ze kunnen op een behoorlijk hoog niveau **abstract redeneren**. Ze kunnen moeilijke technische opdrachten (zoals kaartlezen) met steeds meer gemak aan. Bovendien zijn ze in staat om na te denken over het eigen denken.

Dit nieuwe denkvermogen verandert ook hun **kijk op de wereld**. Ze denken na over de toekomst, de minder positieve kanten van hun thuissituatie en onrustwekkende gebeurtenissen rondom hen. Ze raken geïnteresseerd in maatschappelijke problemen en vraagstukken en nemen daarover (soms extreme) standpunten in. Ze bedenken erg idealistische oplossingen en willen zich daar dikwijls volledig voor inzetten. Tegelijkertijd merken ze dat ze op heel wat dingen weinig invloed hebben. Het eenvoudige beeld dat ze in hun kindertijd hadden van de wereld is ondertussen volledig verdwenen. Plots lijkt alles erg groots, ingewikkeld en een beetje onheilspellend.

Daarbovenop veroorzaken de puberale lichamelijke veranderingen bij veel jongeren heel wat **onzekerheid en onbehagen**. De grote fysieke veranderingen die ze op deze leeftijd ondergaan, zorgen ervoor dat velen zich in meer of mindere mate ongemakkelijk in hun vel voelen en een zekere schaamte over hun nieuwe lichaam krijgen. Ongemakken zoals stemveranderingen, puistjes, groeiende borsten en slungeligheid kunnen voor heel wat onzekerheid zorgen. Zeker wanneer ze op een of andere manier afwijken van de norm – door bijvoorbeeld zeer vroege of late eerste maandstonden of zaadlozing, een vroege of late groeischeut, te veel of te weinig van de typisch mannelijke of vrouwelijke kenmerken – krijgt hun zelfbeeld het hard te verduren.

Al die dingen samen zorgen ervoor dat ze zich ernstige vragen beginnen te stellen: 'wie ben ik?', 'hoe zien anderen mij?' en 'wie wil ik zijn?'. In hun zoektocht naar een eigen identiteit, gaan ze op deze leeftijd in de eerste plaats op zoek naar datgene wat hen **uniek en origineel** maakt. De VG-Junior analyseert zichzelf voortdurend en vergelijkt zichzelf met anderen. Op basis van wat ze horen en zien van anderen, ontwikkelen ze stilaan een eigen waardenkader en persoonlijkheid. Ze bepalen hun beeld en doelstellingen voor de toekomst. Zo worden ze steeds meer zelfstandige

individuen in plaats van de kinderen van hun ouders. Door deze intense zoektocht zijn ze een periode **erg veel met zichzelf bezig** en hebben ze veel nood aan waardering en bevestiging.

2 In groep

Omgang met leeftijdsgenoten

De onzekerheid en drang naar zelfstandigheid leiden ertoe dat VG's-Juniors zich minder goed begrepen voelen door volwassenen. In plaats daarvan gaan ze dan ook meer en meer **optrekken met leeftijdsgenoten** die hetzelfde doormaken. De groep wordt steeds belangrijker en ze hechten veel belang aan hun rol als groepslid.

In die groep voelen ze zich meer begrepen en gesteund. Er verandert zoveel aan hen zelf en in hun omgeving dat ze nood hebben aan een veilig nest. Met hun beste vriend(inn)en kunnen ze hun diepste geheimen en onzekerheden bespreken. Vriendschap wordt dan ook een steeds belangrijkere reden om naar de scouts te komen. Vertrouwen is erg belangrijk in deze vriendschapsrelaties. Het schenden van dit vertrouwen kan tot ruzies leiden die zo ernstig kunnen zijn, dat jongeren uit de groep stappen.

In hun zoektocht naar datgene wat hen uniek maakt, verenigen ze zich zoveel mogelijk met leeftijdsgenoten die dezelfde "unieke" kenmerken hebben: dezelfde muziekkeuze, kledingstijl, maatschappelijke standpunten, ... Het is vooral in deze groep dat ze proberen op te vallen met stoer gedrag, provocerende kledingen muziekkeuzes en harde uitspraken en standpunten.

Anderzijds legt die groep ook een grote druk op de schouders van de VG-Junior. VG's-Juniors zijn erg beïnvloedbaar en bezorgd om wat anderen over hen denken en zeggen. Ze proberen in de gunst van de anderen te komen en doen zich hierdoor soms anders voor dan ze zijn. Er worden meer en meer **groepsnormen** ingevoerd en de grens tussen 'erbij horen' en 'uit de groep vallen' wordt steeds duidelijker. Pestsituaties leiden er sneller toe dat iemand uit de groep

stapt. Hechte klikjes zorgen er ook voor dat het steeds moeilijker wordt voor nieuwe leden om toe te treden tot de groep. De druk van groepsnormen en de drang om erbij te horen, kunnen er ook voor zorgen dat jongeren dingen gaan doen waar ze zelf niet achter staan. Ze vervreemden op die manier van zichzelf.

Het gevoel uniek te zijn leidt er soms toe dat jongeren zich door niemand (zelfs niet door hun leeftijdsgenoten) begrepen voelen en zich erg **eenzaam** kunnen voelen. Ze zetten zich meer en meer af tegen volwassenen, maar vinden daarom niet noodzakelijk aansluiting bij leeftijdsgenoten.

Jongens & meisjes vormen meer en meer één groep. Terwijl in de jongere takken contacten met het andere geslacht gemeden werden of moeilijk verliepen, beginnen jongens en meisjes bij de VG's-Juniors steeds meer naar elkaar toe te groeien. Ze hebben dezelfde drang naar zelfstandigheid en vinden daarin een gezamenlijk doel. Ze voelen zich voor het eerst ook echt tot elkaar aangetrokken. Het is de periode van de eerste Grote Verliefdheden, die al dan niet uitmonden in een relatie.

Omgang met volwassenen

De puberteit wordt vaak gekenmerkt door een **vertroebeling in de relatie met ouders en andere volwassenen**. Daar zijn verschillende redenen voor:

Drang om uniek te zijn

VG's-Juniors zijn erg hard op zoek naar een eigen identiteit. Volwassenen kunnen daarin een heel verschillende rol spelen. Dikwijls zetten jongeren zich af tegen volwassenen. Ze voelen zich **miskend en onbegrepen**. Ze willen vooral niet op hun ouders lijken en willen de dingen op hun eigen manier doen. Anderzijds kunnen sommige volwassenen plots een erg belangrijke positie innemen in het leven van de VG-Junior. In hun zoektocht naar een goed imago en een leuke identiteit zijn goede voorbeelden altijd mooi meegenomen. Populaire zangers, filmsterren en andere idolen worden op handen gedragen en hun gedrag wordt nagedaan. Maar ook de invloed van populaire oudere leden en leiding is niet te onderschatten. Net als JVG's-Aspiranten nemen ze gretig hun mening en gedrag over, al zullen ze zich daar hoe langer hoe meer vragen bij beginnen stellen en dit gedrag aanpassen aan hun ei-

gen identiteit die ze stilaan beginnen vorm te geven.

Drang om zelfstandig te zijn

VG's-Juniors zitten een beetje gevangen tussen de kindertijd en de volwassenenwereld. Op sommige vlakken dragen volwassenen hen op om verantwoordelijk te zijn. Op andere vlakken worden ze nog sterk begrensd. Anderzijds proberen VG's-Juniors dit ook in hun voordeel te gebruiken. Ze vinden zichzelf oud genoeg om bepaalde dingen te mogen. Als ze echter plichten of taken opgelegd krijgen, beroepen ze zich plots op hun kinderstatus.

De autoriteit van volwassenen is één van die dingen waar ze zich plots te oud voor voelen. Ze willen vrij zijn en doen wat ze willen. Toezicht van volwassenen is daarbij vervelend. Ze zullen dan ook hard proberen die te ontlopen. Toch is het belangrijk dat er leefregels en afspraken zijn. Om hun respect voor grenzen te vergroten, is het een must om afspraken samen op te stellen in plaats van regels op te leggen. VG's-Juniors hebben immers nood aan duidelijke grenzen en aan het toezicht en de begeleiding van evenwichtige volwassenen.

Verlies van de supermanstatus

Ouders blijken al lang niet meer perfect te zijn, maar ook in de scouts merk je duidelijk dat oudere leden heel anders naar hun leiding kijken dan bijvoorbeeld Bevers-Zeeshonden en Welpen. Ze zien steeds duidelijker dat volwassenen lang niet perfect zijn. Ze merken dat ook leiding zich niet steeds aan afspraken houdt of niet altijd consequent haar principes volgt. Ze zullen niet nalaten je daarmee te confronteren. Bovendien beginnen ze zich meer en meer bewust te worden van hoe dingen ook anders zouden kunnen zijn. En uiteraard verplicht hun imago hen ook om bepaalde dingen saai of kinderachtig te vinden. Hierdoor kunnen ze een onverschillige indruk maken of zich erg kritisch opstellen tegenover de aangeboden activiteiten of de gemaakte afspraken. Ze kunnen je het gevoel geven dat ze weinig belang hechten aan jouw aanwezigheid of inspanningen om leuke activiteiten te bedenken. Die kritische ingesteldheid van je leden hoeft je dus niet al te persoonlijk op te vatten. Hun kritiek is eerder een denkoefening dan een persoonlijke afrekening.

Belang voor zelfbeeld

Ook voor hun zelfbeeld blijven volwassenen erg belangrijk. Doordat hun zelfbeeld tijdens de puberteit een stevige deuk oploopt, hebben ze des te meer nood aan waarderende volwassenen. Het is belangrijk dat ze erkend en gewaardeerd worden voor wat ze doen. VG's-Juniors hebben een omgeving nodig waarin ze zich op een positieve manier kunnen bewijzen, uiten en uitleven op verschillende vlakken. Een veilige omgeving waarin ze terecht kunnen met hun verhaal en twijfels. Een goede vertrouwensband tussen leiding en leden is op deze leeftijd erg belangrijk.

Door hen een brede waaier aan activiteiten te bieden, ga je in op hun nood om de wereld verder te ontdekken. Ze beginnen er immers langzaam maar zeker over na te denken wat ze later willen gaan doen en hoe hun eigen toekomst er zal uitzien. Ze kiezen een bepaalde richting in het leven. Dat uit zich op vlak van de mensen waarmee ze omgaan, de muziek waarnaar ze luisteren, de studierichting die ze op school kiezen, de mensen die ze bewonderen, ... De richting die ze uitgaan is erg afhankelijk van de mensen rondom hen en de voorbeelden die ze door hen aangereikt krijgen.

Bronnen

- Dr. F.J. Mönks & Dr. A.M.P. Knoers. Ontwikkelingspsychologie, Inleiding tot de verschillende deelgebieden. Van Gorcum. 1999.

- Leni Verhofstadt-Denève. Adolescentiepsychologie. Garant. 2001.

- Pol Craeynest. De levensloop van de mens, Inleiding in de ontwikkelingspsychologie. Acco. 1998.

- Wij, jullie en augustus, Handboek voor gidsen- en verkennersleiding. VVKSM vzw. 2000.

Colofon

Een realisatie van JaHoe!?, met dank aan TRAVO en Ploeg Programma 2005.

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

Verantwoordelijke uitgever:
FOS Open Scouting vzw
Hannes De Reu
Kortrijksesteenweg 639
9000 Gent
www.fosopenscouting.be

© 2009, herwerkte versie 2018 FOS Open Scouting

